

Illustrationer

Många institutioner och personer runt om i landet har bidragit med bilder, tid och kunskap. Vi vill här framföra ett tack till alla dessa och då särskilt till bildarkiven på Nordiska museet, Riksantikvarieämbetet, Läns museet på Gotland, Jämtlands läns museum, Upplands museet, Läns museet Varberg, Västerbottens museum, Västergötlands museum samt reproavdelningen vid Kungliga biblioteket.

Förkortningar

EU – Etnologiska undersökningen, Nordiska museet

GKM – Göteborgs konstmuseum

JF – Jordbrukarnas föreningsblad

JLM – Jämtlands läns museum, Östersund

KB – Kungliga biblioteket, Stockholm

LV – Läns museet Varberg

MoM – Moderna museet, Stockholm

Nm – Nordiska museet, Stockholm

RLF – Riksförbundet Landsbygdens Folk

UM – Upplands museet, Uppsala

VBM – Västerbottens museum, Umeå

VGM – Västergötlands museum, Skara

Omslagsbild: "Slaghack -69". Oljemålning 1969 av C. Göran Karlsson. I privat ägo. Foto: Lars Nyström.

Baksidesbild: Skördetröska Claas Dominator. Teckning av Charlotte Rinaldo 2003.

Tidsaxeln på för- och eftersättssidorna är ritad av Charlotte Rinaldo.

I de fall där fotografens namn inte är angivet, är fotografen okänd. Konstnärs- och fotografregister återfinns på s. 382.

Samtliga kartor och diagram är ritade av Stig Söderlind, efter i illustrationsförteckningen angivna underlag.

- s. 10 Höst på slätten. Målning av Bo Beskow, 1944. Ägare och foto: LRF.
- s. 12–13 Traktorspår. Målning av Gerhard Nordström, 1986. I privat ägo. Foto: Gerhard Nordström. Litt: Nordström & Olvång 1995. Citatet ur "Naturens triptyk", utställningskatalog Galleri Doktor Glas 1996.
- s. 15 Man med hästar, Viken, Skåne 1943. Foto: Gunnar Lundh/Nm, neg. nr. GL 151.166.
- s. 16 Kvinna matar höns, Viken, Skåne 1943. Foto: Gunnar Lundh/Nm, neg. nr. GL 151.162.
- s. 17 Flicka med sparkcykel, Kullen, Skåne 1935. Foto: Gunnar Lundh/Nm, neg. nr. GL 99.296.
- s. 18 Gunnar Håll, Sollerön 1998. Foto: Bo Larsson/Nm. Bilderna från Sollerön är tagna under en Samdok-undersökning. Litt: Hammarlund-Larsson m.fl. 2002.
- s. 19 Patrik Håll, Sollerön 1998. Foto: Bo Larsson/Nm.
- s. 20 Mjölkbilen kommer, Sollerön 1998. Foto: Bo Larsson, Nm.
- s. 21 Den arbetande befolkningen i Sverige procentuellt fördelad på huvudnäringar 1870–1995. Femårs löpande medeltal. Litt: Schön 2000.
- s. 22 Huvudnäringarnas procentuella andelar av Sveriges bruttonationalprodukt/BNP 1870–1995. Femårs löpande medeltal. Uppgifter sammanställda av Lennart Schön, Lund.
- s. 23 Höbärgning i Agnäs, Västerbotten, 15/7 1971. Foto: Sune Jonsson/VBM, film 9/18A. Om Jonssons landskapsfotografi under sjuttio-talets första hälft, se Jonsson 1976.
- s. 25 Väg genom sädesfält. Oljemålning av Bertil Almlöf, 1984. Ägare och foto: LRF. Om Almlöfs jordbruksbilder se artikel i Land 10/85.
- s. 28 Harvning med traktor i Småland, omkr. 1952. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Småland/Nm, neg. nr. V 8708.
- s. 30 Skörd i Järvsö. Oljemålning av Axel Erdmann (1873–1954), troligen vid 1940-talets mitt. Allhem Hälsingland/Nm, dia A894.
- s. 31 Antalet brukningsenheter (jordbruksföretag) i olika storleksklasser 1944–1999. Jordbruk

- över 2 hektar åker. Källa: SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare. Även Statistisk årsbok löpande.
- s. 32 Sveriges 3 riksområden och 8 produktionsområden samt minskningen av antalet jordbruk och åkerareal per produktionsområde 1944. För en närmare beskrivning, se Bilaga. Källa: Höijer 1921, Jonasson, Höijer & Björkman 1937, SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare.
- s. 33 Höskörd i Östgöta bergslag, 1950-talets mitt. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Östergötland/Nm, neg. nr. V 20.133.
- s. 34 Åkerarealen i Sverige fördelad på jordbruk av olika storlek 1944–1999. Jordbruk över 2 hektar åker. Miljoner hektar. Källa: SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare. Även Statistisk årsbok.
- s. 35 Renar på väg genom Häggenås, Jämtland, februari 1950. Foto: Arvid Halling/JLM.
- s. 37 Karta över renbeteslanden i Sverige. Källa: Clason & Granström 1992.
- s. 38 Anna-Karin Olofsdotter med sin far Jan-Olof, Skuttunge, Uppland, april 2002. Foto: Olle Norling/UM, bild nr. CO 1278.12.
- s. 40 Bonde 2000. Kampanj för Sveriges bönder. Annons i DN 3 juni 1998, något beskuren.
- s. 42 Kvinna bakom man på bindare. Foto: Erik Liljeroth, 1960-talets mitt, Allhem Södermanland/Nm, neg. nr. V34.347.
- s. 44 Gammal man bärgar hö, Värmland 1966. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Värmland/Nm, neg.nr.V 39.372.
- s. 47 Anita Andersson, avbytare på Grundsta gård, Uppland. Foto: Marianne Lind. Litt: Eriksson 1995.
- s. 49 Inga, 6 år, Aronsjö i Västerbotten 1961. Foto: Sune Jonsson/VBM. Litt: Jonsson 1964.
- s. 51 "Eftermiddagskaffet". Målning av Ulla Olin-Fehrm. Utställd i "Livet på landet" 1985, foto hos LRF.
- s. 53 Kontaktannonser från Land 5/85.
- s. 55 Pojke på traktor. Solberga, Dalarna 1952. Foto: Gunnar Lundh/Nm, neg. nr. GLT 17.809.
- s. 57 "Gården byter ägare". Omslag från Andersson, K. O., 1965.
- s. 58 Pojke vid skördetröska, Blekinge, 1960-talets första hälft. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Blekinge/Nm, neg. nr. V36. 201.
- s. 60 Ungdomar på Berga lantbruksskola 1972. Foto: Allan Myrman, Land 38/1972/Nm, N1_07298.
- s. 62 Birgitta Wewel driver lantbruk med sin syster. Vevelsunds gård, Vrena, Sörmland. Foto: Leif Hallberg, Land Lantbruk nr 11/85.
- s. 64 "Och börjar du plantera skog på åkrarna..." Teckning av Staffan Lindén i JF nr 7/68.
- s. 67 Slätter på familjen Schyermans arrendesläktgård på Hjälmo, Uppland. Foto: Olle Norling/UM 2002, bild nr. CO 1305.18.
- s. 70 SLB-kor vid Råbelöv i Skåne, 1960-talets början. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Skåne/Nm, neg. nr. V 24.237.
- s. 71 Sveriges 3 riksområden och 8 produktionsområden. Källa: Höijer 1921, Jonasson, Höijer & Björkman 1937 samt SOS Jordbruksstatistisk årsbok.
- s. 72 Åkerjordens användning för olika grödor 1941–1998. Procent. Diagrammet redovisar inte mark som trädats och legat obrukad. Källa: Historisk statistik för Sverige 1959, SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare.
- s. 73 Veteskörd i Skåne, 1960-tal. Foto: Eric Liljeroth, Allhem Skåne/Nm, färgneg. A926.
- s. 74 Produktionen av brödsäd i tre riksområden 1950–1998. Miljoner ton. Källa: SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare.
- s. 74 Produktionen av fodersäd i tre riksområden 1950–1998. Miljoner ton. Källa: SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare.
- s. 75 Bröderna Rupert och Frans Nilsson i kornåkern, Nästansjö i Västerbotten på 1940-talet. Foto: Sven Hansson/VBM, neg. nr. A 1385:2.
- s. 76 Potatisskörd i Uppland. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Uppland. Nm, neg. nr. I 1458.
- s. 77 Vallskörd vid Pålstorps gård, Skåne, 2000. Se artikel i Land Lantbruk 13/00, vallbilagan. Foto Per-Olof Stoltz.
- s. 79 Pojke äter rova i Västane, Håsjö sn, Jämtland, 1940-talet. Foto: Alexander Fröberg/JLM, neg. nr. A Frö 448.
- s. 81 Lökodling på Södra Öland. Foto: Jan Mark, Allhem Öland. Nm, neg. nr. V 32.188.
- s. 83 Familj i Västergötland 1935. Foto: Anders Karlsson/VGM, neg. nr. Ark S62.
- s. 84 Antalet nötkreatur totalt i Sverige och i tre riksområden 1945–1999. Miljoner djur. Källa: SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare.

- s. 85 Andelen mjölk- och dikor av nötkreatursstocken 1945–1999. Procent. Källa: SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare.
- s. 85 SRB och SLB-kor på sjömarksbete, Öland. Foto: Bengt A Lundberg/RAÄ 2001.
- s. 87 Fjällkorna körs på skogen, 1961. Foto: Sune Jonsson/VBM, neg. nr. H 332.
- s. 89 Inseminering, 1966. Foto: Rolf Bergström/Lantbruksdata. Foto och uppgifter i Föreningen Företagens arkiv i Sörmland, Eskilstuna.
- s. 89 Mjölkkavkastningen 1939–1997. Medelmjölkmängd i ton per ko och år. Källa: Historisk statistik för Sverige, del II, SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare.
- s. 90 Diande kalv, hereford/SLB-blandning. Foto: Arne Persson/LV.
- s. 91 Charolaiskor vid Lommagården, Västergötland, augusti 2002. Se artikel i Land Lantbruk 6/03. Foto: Janne Andersson/Land-bild.
- s. 92 Kor med behå hos lantbrukare Agne och Margit Persson, Björkelid, Vollsjo. Foto i Land 16/73/Nm, N1_07296.
- s. 93 Svinavelsstationen i Ånåset, Robertsfors 1978. Foto: Sune Jonsson/VBM, neg. nr 749, 207/28. Litt: Jonsson 1985.
- s. 94 Antalet svin, får och lamm 1945–1999. Miljoner djur på jordbruk över 2 hektar åker. Ett okänt antal djur har funnits på mindre gårdar. Källa: SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1970, 1980 och senare.
- s. 94 Gris på djupströbädd. Foto: Carin Rudehill/Land-bild.
- s. 96 Maria Öberg matar hönsen, Ölmevalla, Halland, på 1950-talet. Foto: Rune Öberg/LV, bild nr. G31760:3. Om Rune Öbergs fotografier, se Öberg 1993.
- s. 96 Antalet höns och kycklingar 1945–1999. Miljoner djur på gårdar över 2 hektar. Källa: SOS Jordbruksstatistisk årsbok och Statistisk årsbok.
- s. 97 Findus kycklinghus i Bjuv, Skåne omkr. 1960. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Skåne/Nm, neg. nr V 23. 872.
- s. 98 Fårklippning. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Gotland 1959/Nm, neg. nr. V 22.338.
- s. 99 Getfarm i Östra Tåsjö. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Ångermanland/Nm, neg. nr. V 62.190.
- s. 100 Man och hästar vid Lindhomen, Skåne. Foto: STF 1951, Nm N1_07295.
- s. 101 Roger Kjellberg med islandshästar i Södra Krycklinge, januari 2003. Foto: Olle Norling/UM, bild nr. CO 1337.6.
- s. 103 Jämtlands läns slakteriförenings slaktplats i Storfjäten, Särna. Foto: i JF 1969/Nm, N1_07300.
- s. 105 Kalvmärkning i Vasten-Skuolla 2000. Foto: Lena Kuoljok-Lind/Ajtte museum.
- s. 106 Jordbrukets intäkter fördelat på animalier och vegetabilier, samt direkta bidrag till jordbruket 1938–1999. Fast penningvärde (1950 års priser). Beräkningarna av jordbrukets intäkter (och kostnader) enligt den s.k. sektorskalkylen har systematiskt gjorts sedan slutet av 1940-talet. Den används i nationalräkenskaperna och konjunkturbedömningar. Den visar produktionsutvecklingen i jordbrukssektorn. Källa: Sammanställning över jordbrukets intäkter och kostnader (sektorskalkylen), Jordbruksverket i Jönköping. Uppgifterna för de första åren publicerades i Statistisk Årsbok 1950. För senare årtionden, se SOS Jordbruksstatistisk årsbok.
- s. 108 Höbärgning i Småland. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Småland 1953/Nm, neg. nr. V8818.
- s. 111 Omslagsbild från JOEL 39:4. Original i Kungliga Skogs- och lantbruksakademiens bibliotek.
- s. 112 Flygfoto över Mo 3:5, Lits sn, Jämtland/JLM, reproneg 81X 368/1.
- s. 113 Planlösning över jordbrukarbostad, Värmlands län, ex. 5:16, ur Aspe och Lothigius 1979. Teckning Charlotte Rinaldo.
- s. 113 Planlösning över jordbrukarbostad, Kalmar län, ex. 3:10, ur Aspe och Lothigius 1979. Teckning Charlotte Rinaldo.
- s. 115 Köksinteriör hos hemmansägare Anders Persson, Königslund. Foto: Sune Jonsson/VBM, neg. nr. L 119.
- s. 117 Flytt till ny bostad. Foto: Sune Jonsson 1961/VBM, neg. nr. A:291. Litt: Jonsson 1964.
- s. 118 Fröken Signhild Kärrbrand, vinnare i maskinmjölkknings-SM 1956. Foto: Uppsala Bild/UM, neg. nr. UB 9305.
- s. 119 Kalvarna matas. Litografi av Siri Derkert 1947. NMG 6/1949. Foto: Åsa Lundén/MoM. Litt: Söderberg 1974.
- s. 121 Knut Öberg kör dyngkärra, Ölmevalla, Halland, 1950-talet. Foto: Rune Öberg/LV bild nr. G32164:1.
- s. 122 Marianne harvar i Frändesta, Västmanland,

1946. Foto i Västmanlands läns museum, neg. nr. B 11.909.
- s. 123 Gustav Magnusson och Rune Öberg sår på Ölmevalla prästgårdsarrende, 1950-talet. Foto: trol. Knut Öberg/LV, bild nr. G31686:2.
- s. 124 Mia tvättar säckar, Alsen sn i Jämtland. EU 44.424/Nm, neg. nr. 449 Q.p. Foto: Lars Palmqvist 1949.
- s. 126 Betarbetare, Kåseberga, Skåne. Foto: Stig T Karlsson, 1961.
- s. 128 Slätterkaffe i Tornedalen. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Norrbotten 1958/Nm, neg. nr. V19. 412.
- s. 129 Skörd i Pelltorp, Viby socken. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Närke 1960. Neg. nr. V 24. 794.
- s. 130 Traktorbogserad säcktröska. Foto: Karl Hernried, 1950-tal/Nm, neg. nr. 74.395.
- s. 132 Potatisupptagning efter frostnatt i Ammarnäs 16/9 -66. Foto: Sune Jonsson/VBM, bild nr. 2054/29.
- s. 134 Maria Öberg vid ostskåpet i källaren. Foto: Rune Öberg/LV, bild nr. G31983:1.
- s. 136 Nytt kök. Foto: Uppsala bild/UM, neg. nr. UB 13226a.
- s. 137 "Hon är i ladugården och roar sig". Illustration från "Staffans stollar" 1962.
- s. 138 Planlösning över jordbrukarbostad, Värmlands län ex. 5:16, ur Aspe och Lothigius 1979. Teckning Charlotte Rinaldo.
- s. 138 Planlösning över jordbrukarbostad, Kalmar län ex. 3:10, ur Aspe och Lothigius 1979. Teckning Charlotte Rinaldo.
- s. 140 Maria Öberg bakar med barnbarnet. Ölmevalla 1970. Foto: Rune Öberg/LV, bild nr. G32318:2.
- s. 142 Gute, familjen, november 1985. Foto: Raymond Hejdström/Länsmuseet på Gotland.
- s. 144 Erland vid betskörden, oktober 1985. Foto: Raymond Hejdström/Länsmuseet på Gotland.
- s. 145 Barbro på balvagnen, juni 1985. Foto: Raymond Hejdström/Länsmuseet på Gotland.
- s. 147 Korna betar vid kyrkan på Gute, augusti 2002. Foto: Olle Norling/UM.
- s. 149 Per fyller på gödseltanken, Gute, augusti 2002. Foto: Olle Norling/UM.
- s. 150 Erland, Barbro och Per på Gute, augusti 2002. Foto: Olle Norling/UM.
- s. 152 Kerstin harvar, Bärsta i Uppland. Foto: Ulrich Lange/UM 1981.
- s. 153 Kvinnors arbetsuppgifter i jordbruket. Källa: Djurfelt & Gooch 2001b, s. 32.
- s. 155 Bröderna Mattias och Fredrik Karlsson. LAND nr 13/2001. Foto: Börje Försäter.
- s. 157 Konsum 1957, Töreboda. Foto i Töreboda bildarkiv.
- s. 158 Rotebro 1990. Foto: Lars Tunbjörk.
- s. 159 Sveriges utrikeshandel med livsmedel 1948–1999. Importens och exportens värdemässiga andel. Källa: Statistisk årsbok och SOS Jordbruksstatistisk årsbok.
- s. 159 Produktion och konsumtion av brödsäd 1950–1994. Miljoner ton. Uppgifterna i den tryckta statistiken upphör från mitten av 1990-talet. Källa: Statistisk årsbok samt SOS Jordbruksstatistisk årsbok för senare år.
- s. 160 Mjölkbil med text "Mjolk till varje mål", Robertsfors. Litt: Jonsson 1985. Foto: Sune Jonsson/VBM, neg. nr. 194/14.
- s. 161 "Chefer till Bregottfabriken". Annons i DN 23 augusti 1998. Beskuren.
- s. 162 Produktion och konsumtion av kött och fläsk 1950–1994. Tusen ton. Källa: Statistisk årsbok och SOS Jordbruksstatistisk årsbok.
- s. 162 Produktion och konsumtion av ägg 1950–1994. Tusen ton. Källa: Statistisk årsbok och SOS Jordbruksstatistisk årsbok.
- s. 163 Äggknäckerskor på Källbergs industrier, 1949. Foto i Töreboda bildarkiv.
- s. 164 "Svensk bonde vid överskott/underskott på världsmarknaden". Teckning av EWK i *Bildrapport* 1976.
- s. 165 Axel Eriksson, Kungs-Husby, Uppland, studerar sitt regnskadade kornfält, augusti -56. Foto: Uppsala Bild/UM, neg. nr. 8232.
- s. 167 "Ingers lön gårdens räddningsplanka". Artikel i Land 15/85. Foto: Lasse Modin/Land-bild.
- s. 169 Annons ur katalog "Bo på lantgård" 2001.
- s. 170 Jordbrukets totala intäkter och kostnader 1938–1999 (1950 års penningvärde). Källa: Sektorskalkylen, Jordbruksverket i Jönköping samt för senare årtionden SOS Jordbruksstatistisk årsbok. Sektorskalkylen har delvis förändrats under perioden. Det har krävt ett antal antaganden och en fördelning av kostnaderna på olika poster från början av perioden.
- s. 171 Lil Schyerman, arrendebonde och naturvårdare på Hjälmö, juni 2002. Foto: Olle Norling/UM.

- s. 173 Traktor med hytt. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Värmland 1966/Nm, neg. nr. V 39.290.
- s. 175 Bengt och Märith Selander vid höfläkten, Mo 2:3 i Lit socken, Jämtland omkring 1945/JLM, repronég. X-373/3.
- s. 175 Jordbrukets investeringar i maskiner och redskap 1938–1999. Miljoner kronor (1950 års penningvärde). Källa: Holmström 1976, s 25 (perioden 1938–1975) samt SOS Jordbruksstatistisk årsbok 1980, s 98–99 och senare årsböcker.
- s. 177 Per och Erland vid skördetrösken, Gute i Bäl, Gotland 2002. Foto: Olle Norling/UM.
- s. 179 Fördelningen av jordbrukets kostnader på huvudposter 1950–1989. Procent. Litt: Holmström, Årsberättelser 1960–1988. Diagrammet inkluderar eget arbete och kapital, vilket inte görs i Sektorskalkylen (Jordbruksverket och SOS Jordbruksstatistisk årsbok). Därmed går det inte på något enkelt sätt föra fram kurvorna till 1999.
- s. 180 Landskap med konstgödningssäckar. Målning av Bertil Almlöf 1985. Utställd i "Livet på landet", Liljevalchs konsthall 1985. Foto hos LRF.
- s. 181 Bonde vid strömhandske. Foto: Gunnar Lundh 1941/Nm, neg. nr. GL 145.563.
- s. 182 "Gör tillvaron ljus". Annons för Philips i JOEL 1/43.
- s. 183 Annons för Alfa-Laval mjölkningssmaskin, Lantmannen 35/46.
- s. 184 Mjölknig i grop, Sätuna Gård, Uppland januari 1957. Foto: Uppsala Bild/UM, neg. nr. 8953a.
- s. 185 Detalj av De Laval's mjölkningsrobot. Foto: Niclas Åkeson/Land-Bild i Lantmannen 6/00. Lantmannen publicerade en artikelserie i sex delar om mjölkningsrobotar år 2000.
- s. 187 Hästar framför bindare, Trödje, Gästrikland 1940. Bondeminnen X:2 D162, Nm:s arkiv.
- s. 187 Traktor framför bindare, Trödje, Gästrikland 1953. Bondeminnen X:2 D162, Nm:s arkiv.
- s. 189 Annons för Fordsontraktor, Lantmannen 35/46. Foto: KB.
- s. 190 Tuna foderlastare. Foto: Bele Beerman/Företagens arkiv, Eskilstuna.
- s. 192 Slaghacken körs på lantmannaskolan i Vojukkala, Tornedalen. Foto: Göran Hansson i STF's årsskrift 1963, reprofoto Nm.
- s. 193 Tröska med halmpress, 1955. Foto i Företagens arkiv, Eskilstuna.
- s. 194 Skördetröskor på västgötaslätten 1955. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Västergötland/Nm, neg. nr. V 10.752.
- s. 195 Annons för Jordbrukarbanken. Ur Lantarbetaren 12/47.
- s. 196 Frysbox i Västra Ensta, Tierp april 1953. Foto: Uppsala Bild/UM, neg. nr. 5418.
- s. 197 Annons för Odins mekaniska utgödning, Lantmannen 1954.
- s. 198 Säcklift. Foto: Rune Öberg 1965/LV, bild nr. G32079:1.
- s. 199 Ingela Öberg hässjar hö, 1950-tal. Foto: Rune Öberg/LV, bild nr. G31699:1.
- s. 200 Hushållningssällskapet anordnar demonstration av stora traktorer, Uppsala 1960. Foto: Uppsala Bild/UM, neg. nr. 181 73a.
- s. 202 Torsta Lantmannaskola, 1957/JLM, repronég. 97 X129/10.
- s. 203 Logotype för SLU. Den övre togs fram av Bo Berndal 1977, den nedre av Lars Laurentii 1996. Uppgifter i Ramberg 2002.
- s. 205 Maskincentralen rycker ut, Hacksta, Enköpings-Näs i Uppland. Foto: Irene A. Flygare/UM 1981.
- s. 206 Gård i Bygdsiljum, 1969. Foto: Erik Liljeroth, Allhem Västerbotten/Nm, färgneg. A446.
- s. 208 Knut Öberg lägger nytt tak, Ölmevalla sn, 1965. Foto: Rune Öberg/LV, bild nr. G32419:2.
- s. 209 Ladugårdsbygge i Skåne 1966. Bild ur JF nr 19/66.
- s. 210 Gårdsexteriör från trakterna av Robertsfors. Foto: Sune Jonsson/VBM.
- s. 211 Gödsel körs ut på 1940-talet, Västanede i Jämtland. Foto: Alexander Fröberg/JLM neg. nr. A Frö 213.
- s. 213 Fosfatkarta från Torstuna, 1940-tal. Foto hos UM.
- s. 214 Konstgödselspridaren fylls på. Löräng, Hälsingland 1970-talets början. Foto: Eric Liljeroth, Allhem Gästrikland. Nm neg. nr. V 58.645.
- s. 215 Hundlokor intill konstgödsselfabriken i Köping. Foto: Kjell-Åke Jansson/VLM 1990.
- s. 216 Logotype för "Germisan", Ur Lantmannen 44/46.
- s. 217 "Som man betar får man skörda". Annons för Panogen, ur Lantmannen 34/46.
- s. 218 Sprutmista. Omslag från Lantmannen 5/67. Foto KB.

- s. 220 Besprutning vid Blomsholm utanför Strömstad. Foto: Erik Liljeroth/Allhem Bohuslän 1954–55/Nm, neg. nr. V13.707.
- s. 221 Gräsarter studeras vid Svalöv, Skåne, 1960-talets början. Foto: Erik Liljeroth/Allhem Skåne/Nm, neg. nr. V 23.831.
- s. 222 Mutation. Målning av Folke Lind 1970. Moderna Museet inv.nr. 6355. Foto: Tord Lund/MoM.
- s. 226 Demonstration mot traktorskatten, Uppsala 1970. Foto: Allan Myrman, RLF-tidningen/Nm, N1_07301.
- s. 229 Arvidsson med sin Volvotraktor på Skattegården, Götlunda. Foto: Anders Karlsson 1949/VGM inv. nr. A 25596.
- s. 231 Torsten Jonssons svinuppfödning inspekteras. Foto: Halling 1961/JLM reprenege. 89X538/4.
- s. 233 KR-gård i Lakafors. Bild i JF 33/1969/Nm, N1_07299.
- s. 234 Auktionerna ökar. Bild i RLF-tidningen nr 16/64.
- s. 236 Omslag till RLF-tidningen 22 augusti 1968, "Bonde i dödsdömd bygd". Foto: KB.
- s. 237 Bondeoffer. Målning av Gunnar Thorén 1969. GKM 1863. Foto: Ebbe Carlsson.
- s. 237 Holmqvist är snål med småbrukarstödet. Teckning av EWK i RLF-tidningen 2/68.
- s. 239 "Rosa- sörjd, saknad". Bondedemonstration i Sjöbo, Skåne 1971. Foto: i Land Lantbruk nr 13/71. Nm N1_07303.
- s. 240 "Skall vi ha bönder?" Jönköpingsmötet mars 1971. Foto: i Land Lantbruk nr 13/71. Nm N1_07305.
- s. 241 Skärholmsfruarna möter Olof Palme, 28 februari 1972. Foto: Olle Lindeborg/Pressens bild.
- s. 244 "Subventionshambo 1970 och prispresssnoa 1985". Teckning av Lennart Rydén i Land 17/85.
- s. 246 Bondetåget 23 maj 1985, Land 22/85. Foto: Leif Ekstam/Land-bild.
- s. 250 "Granskog". Lindhov, Varberg 1990. Foto: Arne Persson/LV.
- s. 251 Spårbytet. Omslag från Land Lantbruk nr 40, 6 oktober 1989. Foto: KB.
- s. 253 Sven Sunesson, bonde som tror på framtiden. Land Lantbruk nr 45/89. Foto: Mats Samuelsson.
- s. 256 Hans Jonsson, LRFs dåvarande ordförande, demonstrerar i Bryssel 22 februari -99. Foto: Lars Höök/Land-bild.
- s. 259 "Genom sammanhållning till jordbrukets gagn". Affisch för SLR-Centralföreningen 1947. Original och foto: KB.
- s. 263 "En miljon svenskar kräver likställighet". Annons i RLF/JF 3 maj 1947. Foto KB.
- s. 264 Grodden, Lantmännens logotype som introducerades 1971. Litt: Osterman 1982.
- s. 265 Sala sockenkyrka med Lantmännens silo. Foto: Olle Norling/UM 2003.
- s. 266 "Är din granne med i RLF?" Teckning av EWK i RLF-tidningen 6/1967.
- s. 267 "Föreningspussel". Teckning av EWK 1968 i JF, bild ur Johansson & Thullberg 1979, s. 224.
- s. 268 Första stämman i LRF 1970. Foto i Nm, N1_07304.
- s. 270–271 Månadsbild för bondekalendarern, upphängd i storformat på Bondtolvan, december 2002. Foto: Olle Norling/UM.
- s. 272 Logotyper för från ovan Swedish Meats, Kungsörnen, Arla och Svea Husdjur.
- s. 273 Nyvald Caroline Trapp på LRF-stämman, 30 maj 2001. Foto: Martin Johansson.
- s. 274 Möte i Torstuna lokala LRF-avdelning, juni 2002. Foto: Olle Norling/UM.
- s. 277 Tröskarlaget dricker eftermiddagskaffe i köket, Alsens sn, Jämtland 1948. Foto: Lars Palmqvist. EU 44 420/Nm, neg nr 449 P.h.
- s. 279 Potatisupptagning i Boksele, Arvidsjaur socken. Foto: Erik Liljeroth/Allhem Norrbotten 1958/Nm, neg. nr. V 19.435.
- s. 281 Bytröskverk i Kallrör, Jämtland. Foto: Lars Kallström/JLM, början av 1960-talet, reprenege 87X-263/5.
- s. 283 Gunnar Andersson, maskinhållare, Värmland år 1955. EU 50 042/Nm, neg. nr. 470 G.al.
- s. 284 Tvättstugan på badhuset vid Vemdalen, 1952. Foto: Einar Monten/JLM. neg. nr. E Mo 1311/1.
- s. 286 Föreningstjur på Degerö gård i Malsta sn, Uppland. Foto: Ernst Manker 1944/EU 28 367, neg. nr. 430 F.f.
- s. 287 Affisch för Uppsala läns fjäderfäavelsförening, på utställning i Jälla 1953. Foto: Uppsala Bild/UM, neg. nr. UB 5383.
- s. 289 VM i plöjning, 7–8/10 -55 i Kungsängen. Arr: WPO och JUF. Foto: Uppsala Bild/UM, neg. nr. 10240.

- s. 289 SLU-ungdomar på besök i Ölmevalla. Foto: Rune Öberg/LV, bild nr. G32225.
- s. 291 Symöte hos fru Margit Andersson i Dal-karlså, april 1978. Foto: Sune Jonsson/VBM.
- s. 293 Verksamhetsledaren talar i mobiltelefon. Bild på Örebro Maskinringars hemsida 2001. Foto: Måla Ekström.
- s. 296 Margareta Winberg på landsbygdsriksdagen i Piteå 2002. Foto: Nina Wikman.
- s. 297 Skördefest i Kråketorp, Sällstorp, hos Tomas Johansson som driver ekologiskt jordbruk. Foto: Arne Persson/LV 1998.
- s. 299 Min långa dag I-IV. Oljemålning, svit, av Ingemar Erixon 1985. Ägare och foto: LRF.
- s. 301 Familj i generationer, Villberga, Uppland 1962. Foto: Uppsala bild/UM.
- s. 302 Ladugårdssysslor. Målning av Johan Lundgren 1985. Ägare och foto: LRF.
- s. 304 Knut och Tobias Öberg hässjar hö, Ölmevalla 1979. Foto: Rune Öberg/LV, bild nr. H1928:22.
- s. 306 Mjölkrum i Dömlé, Värmland 1949. Foto: Gunnar Lundh/Nm neg. nr. GLT 10 412.
- s. 307 Vad är en lantbrukarhustru värd? Illustration från "Gården byter ägare", 1965.
- s. 309 "Stjärna ger oss 30 liter per dag". Foto: Lars Tunbjörk från reportage i Mat-Land, bilaga till Land 5/85.
- s. 310 F.d. kronotorpare Leo Abrahamsson i sin kammare. Foto: Sune Jonsson 1961. Litt: Jonsson 1964.
- s. 312 Kaffe i skördetröskan, Hacksta, Uppland. Foto: UM 1981.
- s. 314 Anna-Karin på traktorn, Skuttunge, Uppland. Foto: Olle Norling/UM 2002, bild nr. CO 1280.14.
- s. 316 Familjen Tholmark framför fruktbarhetsmonumentet vid Rösten, Grebo sn. Foto: Olle Norling/UM 2002.
- s. 316 "Röstensgubben" som pin. Foto: Olle Norling/UM 2002.
- s. 317 Affischkampanj för COOP 2001. Foto: Olle Norling/UM.
- s. 319 Odlingslandskap från Bjenberg i Västerbotten, oktober 1972. Foto: Sune Jonsson/VBM, bild nr. 48/2
- s. 321 Plöjande bonde i Södermanland, flygfoto av Lars Bygdemark 1990.
- s. 323 Landskap vid Häbbersfors, Västerbotten, 30 augusti 1972. Foto: Sune Jonsson/VBM, bild 171/5. Citatet ur Jonsson 1976, s. 8.
- s. 324-325 Landskapsbild från Nässjö kyrka och kyrkby, Småland. Foto: Mårten Sjöbäck 1944-45/ATA, neg. nr. 3097.
- s. 326-327 Landskapsbild från Nässjö kyrka och kyrkby, Småland. Foto: Mats Landin/Nm 2000.
- s. 329 Landskapsbild från Gräsgård, södra Öland. Foto: Bengt A. Lundberg/RAÅ 2000.
- s. 330 "Landskap". Målning av Folke Lind 1966. GKM 1788. Foto: Ebbe Carlsson.
- s. 332 "Här odlas ekologiska tomater". Bäl, Gotland, augusti 2002. Foto: Olle Norling/UM.
- s. 334 Rune Espefalt tar BSE-prov. Ur Land Lantbruk nr 3, 2001. Foto: Janne Andersson/Landbild.
- s. 338 Den svenska julen odlas. Målning av Thor Fagerkvist 1945. GKM 1310.
- s. 339 Grishuset i Stora Bärby får besök av NJF. Foto i Land Lantbruk nr 28, 1971/Nm, N1_07297.
- s. 340 "När jag höll på att dressera unghästar blev jag angripen av en rasande djurvän". Teckning, "Månadens Häven", i Lantarbetaren 1968.
- s. 341 Slakteriinteriör, SGS i Uppsala 1935. Foto: Paul Sandberg/UM neg. nr. PS3677.
- s. 343 Adam och Eva äter från kunskapens träd och blir utdrivna ur Eden. Valvmålning i Hästveda, Skåne, omkr. år 1500. Foto: Lennart Karlsson.